

คู่มืองานบริการวิชาการ

สำนักวิจัย บริการวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา
มหาวิทยาลัยเนชั่น

พ.ศ.2568

คำนำ

คู่มือการบริการวิชาการเล่มนี้ เป็นเอกสารแสดงระบบและกลไกการทำงานบริการวิชาการของ หลักสูตร สำนัก และคณะต่างๆของมหาวิทยาลัยเนชั่น ซึ่งระบุขั้นตอนและรายละเอียดของกระบวนการต่างๆ ในการปฏิบัติงานบริการวิชาการให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลดข้อผิดพลาดในกระบวนการดำเนินงานที่จะเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี

สำนักวิจัย บริการวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา
มหาวิทยาลัยเนชั่น

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์	1
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	1
1.4 คำนียามศัพท์	2
บทที่ 2 โครงสร้าง / หน้าที่ความรับผิดชอบ	
2.1 โครงสร้างของมหาวิทยาลัยเนชั่น	3
2.2 โครงสร้างสำนักวิจัย บริการวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา	4
บทที่ 3 แนวทางการดำเนินงาน	
3.1 รูปแบบการให้บริการวิชาการ	5
3.2 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	6
3.3 แผนผังแสดงขั้นตอนการให้บริการวิชาการแก่สังคม	7
3.4 แบบฟอร์มเสนอขออนุมัติโครงการบริการวิชาการ	8
บทที่ 4 การประเมินผลและจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินโครงการ	
4.1 การประเมินผลโครงการ	11
4.2 การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินโครงการ	12

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

การบริการวิชาการเป็นภารกิจหลักประการหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา สำนักวิจัย บริการวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเนชั่น มีหน้าที่ร่วมกันในการให้บริการวิชาการแก่ ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม ในรูปแบบต่างๆ ตามความเชี่ยวชาญ การให้บริการวิชาการอาจให้เปล่าโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรืออาจคิดค่าใช้จ่ายตามความเหมาะสม โดยให้บริการทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน หน่วยงานอิสระ หน่วยงานสาธารณสุข ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม ในรูปแบบที่มีความหลากหลาย เช่น ให้คำปรึกษา จัดอบรม จัดประชุม จัดสัมมนาวิชาการ และงานวิจัย เป็นต้น

การให้บริการวิชาการนอกจากเป็นการทำประโยชน์ให้สังคมแล้ว มหาวิทยาลัยโดยหลักสูตร และคณะวิชาต่างๆยังได้รับผลประโยชน์ในด้านต่างๆ คือ เพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ของอาจารย์ อันจะนำมาสู่การพัฒนาหลักสูตร มีการบูรณาการเพื่อใช้ประโยชน์ด้านการจัดการเรียนการสอน และการวิจัย พัฒนาตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานต่างๆ ซึ่งเป็นแหล่งงานของนิสิต และเป็นการสร้างรายได้ของมหาวิทยาลัยจากการให้บริการทางวิชาการด้วย

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้การปฏิบัติงานบริการวิชาการเป็นมาตรฐานเดียวกัน
2. เพื่อให้การปฏิบัติงานสอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายของมหาวิทยาลัย
3. เพื่อให้ผู้บริหารติดตามงานได้ทุกขั้นตอน
4. เป็นเครื่องมือในการฝึกอบรม
5. ใช้เป็นสื่อในการประสานงาน

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม ได้รับความรู้ ทักษะ ประสบการณ์จากการให้บริการวิชาการ
2. ช่วยลดความขัดแย้งที่อาจจะเกิดในการให้บริการวิชาการแก่สังคม
3. ทำให้การปฏิบัติงานเป็นแบบมืออาชีพ
4. ช่วยในการปรับปรุงและออกแบบกระบวนการงานใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ

1.4 คำนิยามศัพท์

มหาวิทยาลัย หมายถึง มหาวิทยาลัยเนชั่น

อธิการบดี หมายถึง อธิการมหาวิทยาลัยเนชั่น

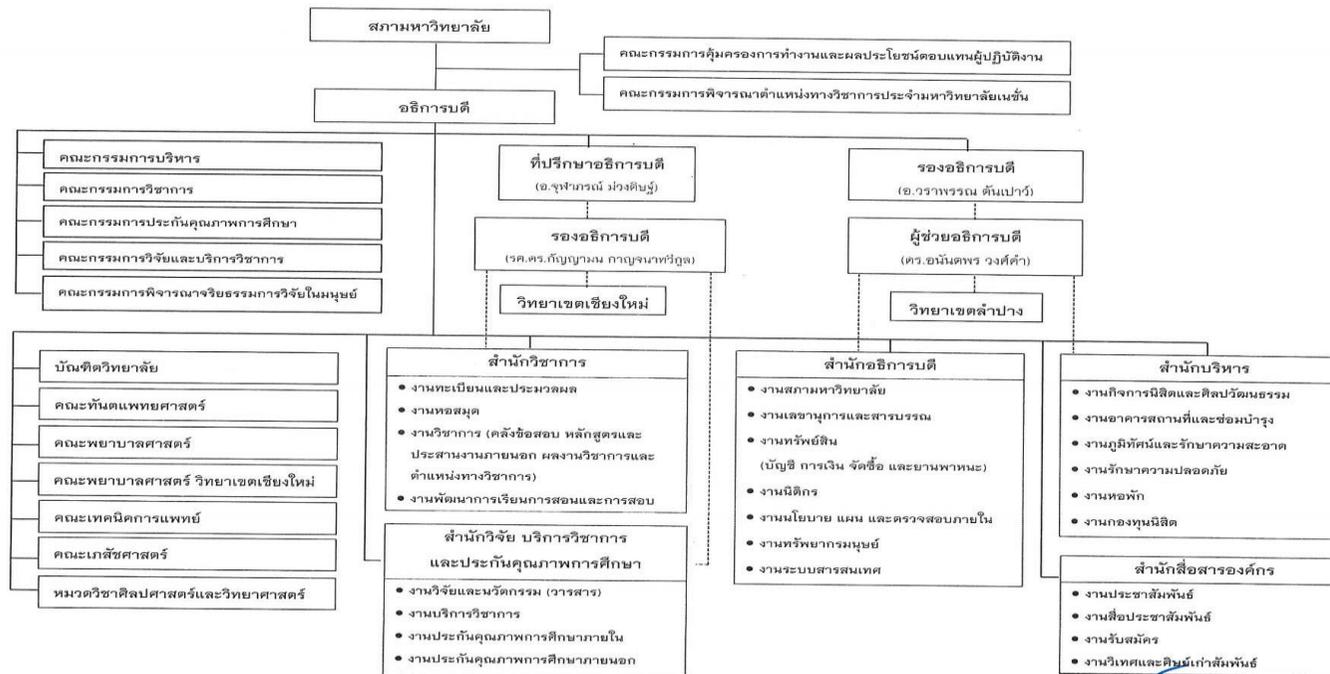
หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หมายถึง หน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยที่ดำเนินการเป็นหน่วยงานหลักในการบริหารโครงการ

งานบริการวิชาการ หมายความว่า การให้บริการด้านวิชาการและวิชาชีพแก่ชุมชน ทั้งถึงสังคม ที่ก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการ โดยอาศัยความรู้และความสามารถทางด้านวิชาการ ตลอดจนการสร้างเสริมประสบการณ์ในการประยุกต์ใช้วิชาการให้เหมาะสมกับชุมชน ทั้งถึง สังคม และการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย

บทที่ 2

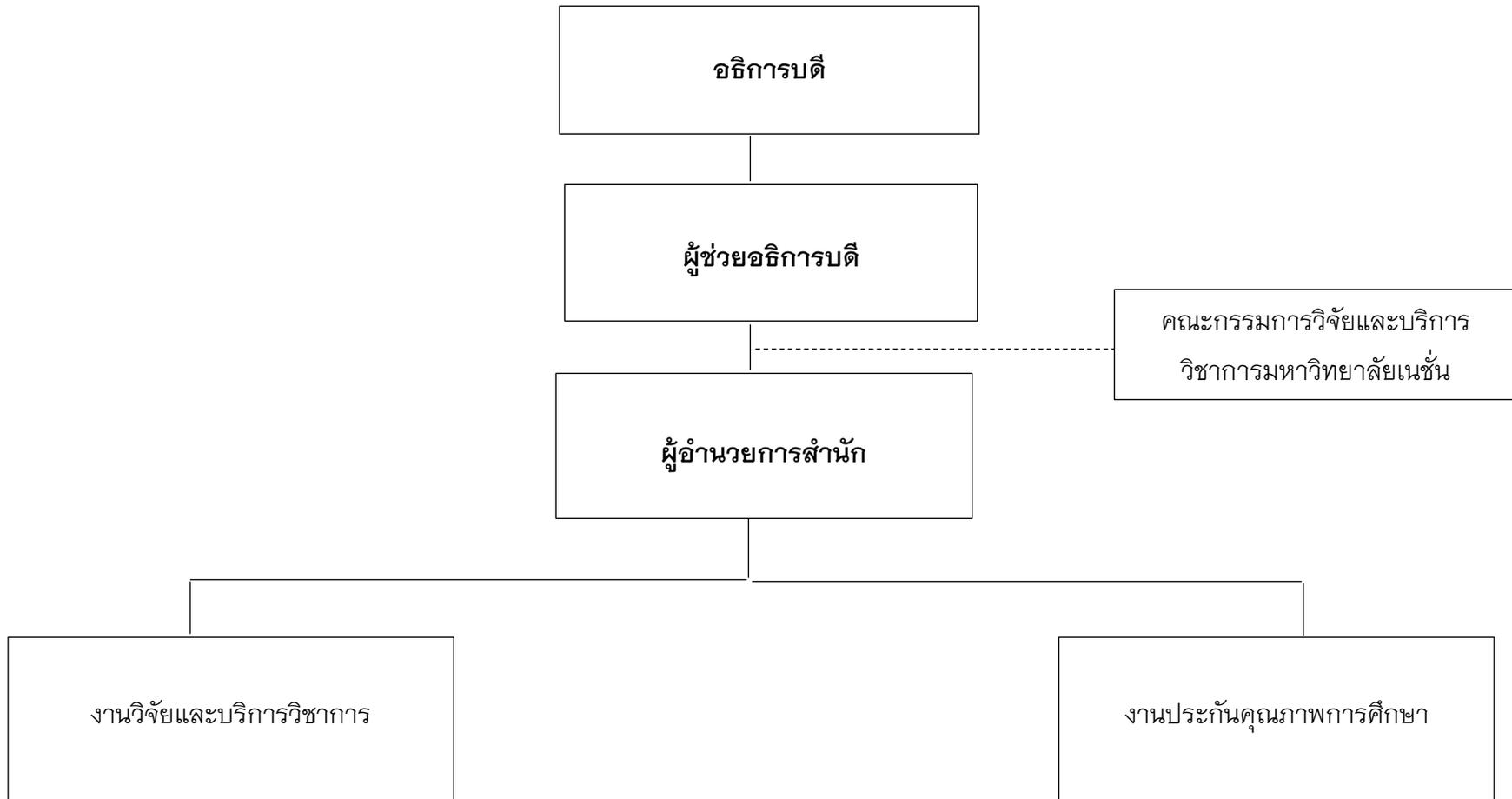
โครงสร้าง / หน้าที่ความรับผิดชอบ

โครงสร้างการบริหารองค์กร มหาวิทยาลัยเนชั่น พ.ศ. 2568

อรุณภา อภิบาล

2.2 โครงสร้างการบริหารสำนักวิจัย บริการวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา

บทที่ 3 แนวทางการดำเนินงาน

มหาวิทยาลัยเนชั่น มีบทบาทหลักสำคัญประการหนึ่งคือ การบริการวิชาการแก่สังคมทั้งภายในมหาวิทยาลัย ประชาชน หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน หน่วยงานอิสระ หน่วยงานสาธารณะ การบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของ ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม หรือนานาชาติ รวมถึงการบริการวิชาการที่มีค่าตอบแทน หรือบริการวิชาการแบบ ให้เปล่า

3.1 รูปแบบการให้บริการวิชาการ

1. วิชาการรับใช้สังคม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตชุมชนเป้าหมาย แบบองค์รวม อาชีพ สุขภาพ การศึกษา สิ่งแวดล้อม และสังคมวัฒนธรรม
2. การบริการจัดฝึกอบรม สัมมนา และประชุมวิชาการแบบเก็บค่าลงทะเบียน
3. การบริการจัดฝึกอบรม สัมมนา และประชุมวิชาการแบบให้เปล่า
4. การบริการจัดฝึกอบรม สัมมนา และประชุมวิชาการในลักษณะการว่าจ้าง
5. การบริการอื่นๆ ที่ไม่นับรวมการเป็นวิทยากร และไม่ได้อยู่ในแผนของมหาวิทยาลัย ถ้ามีการขอความร่วมมือจากส่วนราชการ จังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นให้ช่วยบริการวิชาการและวิชาชีพ หากได้รับหนังสือขอความร่วมมือที่ได้รับอนุมัติจากอธิการบดี

3.2 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

1. การประชุมชี้แจงและแลกเปลี่ยนการดำเนินงานบริการวิชาการแก่สังคม
เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานบริการวิชาการแก่สังคมระหว่างมหาวิทยาลัยและตัวแทนชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ
2. การสำรวจความต้องการของชุมชน
การบริการวิชาการ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชน เพื่อกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็ง ก่อนนำไปจัดทำเป็นโครงการ
สำหรับแบบสำรวจข้อมูลความต้องการรับบริการวิชาการของชุมชน สำนักวิจัย บริการวิชาการ และประกันคุณภาพการศึกษามีแบบฟอร์มสำรวจความต้องการ ซึ่งหน่วยงานต่างๆ สามารถปรับใช้ตามความเหมาะสม

3. กำหนดพื้นที่เป้าหมาย ใจหายชุมชน

ขั้นตอนนี้งานวิจัย บริการวิชาการฯ จะกำหนดพื้นที่เป้าหมาย ใจหายชุมชน ลำดับความสำคัญ บนพื้นฐานความต้องการของชุมชน โดยกำหนดตัวบ่งชี้ความสำเร็จและเป้าหมายร่วมกับชุมชนและตัวแทนหน่วยงานต่างๆ

4. ประเมินโครงการ

การประเมินโครงการเพื่อการจัดหางบประมาณสนับสนุนในการดำเนินโครงการโดยงานวิจัย บริการวิชาการฯ และผู้บริหารมหาวิทยาลัย

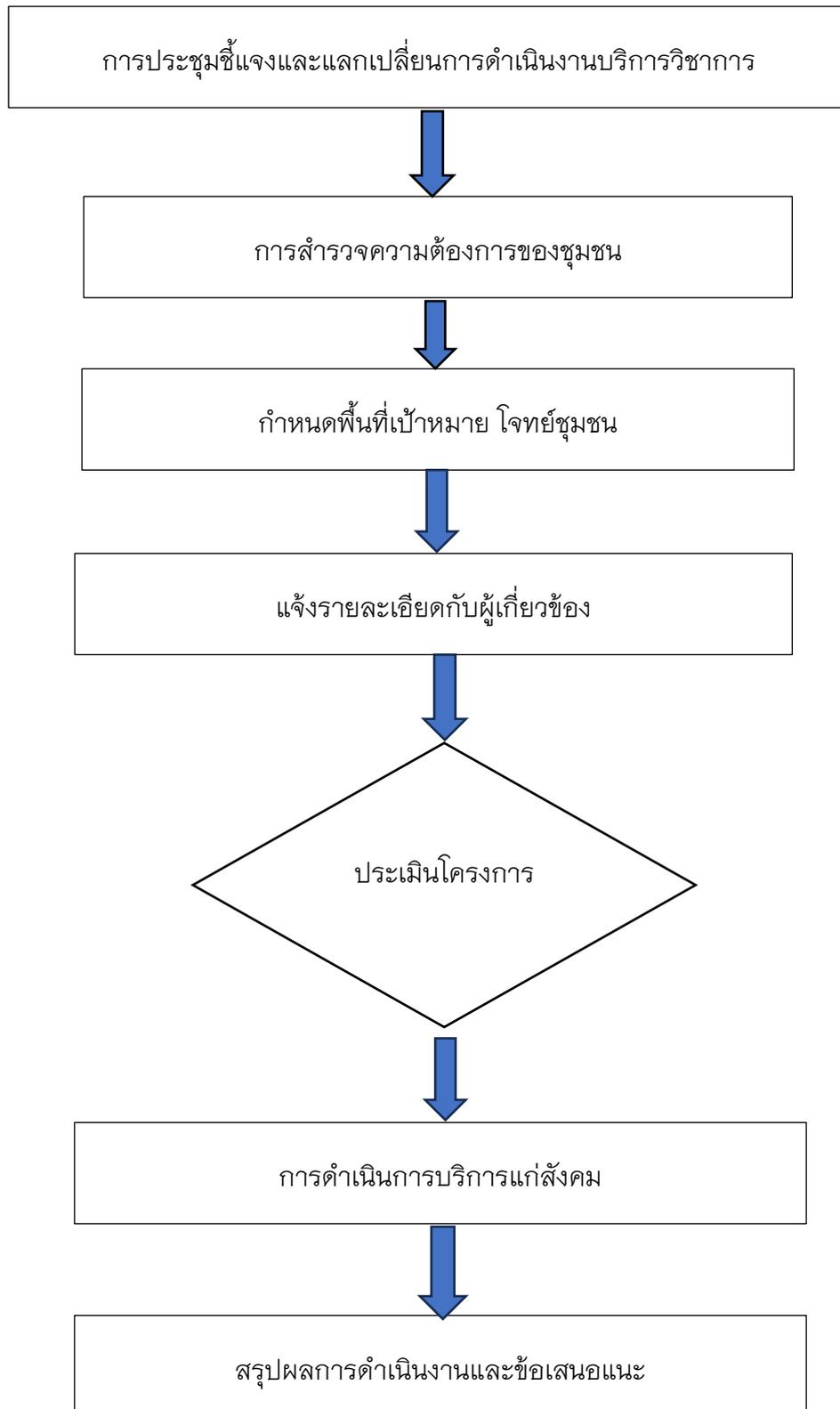
5. การดำเนินการบริการวิชาการแก่สังคม

เมื่อได้รับอนุมัติดำเนินโครงการแล้ว ผู้รับผิดชอบดำเนินโครงการตามแผน และดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณตามแนวปฏิบัติการเบิกจ่ายงบดำเนินงาน ซึ่งหน่วยงานดำเนินการให้บริการ วิชาการแก่สังคมจะต้องยึดถือตามประกาศของมหาวิทยาลัยเนชั่น เรื่อง แนวปฏิบัติการเบิกจ่ายงบดำเนินงาน หมวดค่าตอบแทน ใช้สอย และวัสดุ รวมถึงรายจ่ายที่กำหนดให้เบิกจ่ายจากหมวดอื่นใดใน ลักษณะค่าตอบแทน ใช้สอย

6. สรุปผลการดำเนินงานและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานครั้งต่อไป

เมื่อดำเนินโครงการบริการวิชาการแล้วเสร็จ ผู้รับผิดชอบโครงการสรุปผลประเมิน ความสำเร็จของการให้บริการวิชาการ ตามตัวชี้วัดที่ผู้รับผิดชอบโครงการกำหนดไว้ซึ่งจะต้องมีการ ประเมินให้เห็นถึงผลความสำเร็จของการบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอน การวิจัย หรือทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และจัดทำสรุปผลโครงการในรูปเล่มรายงานเพื่อเป็นหลักฐาน โดยจัดส่งเล่มรายงานผลให้มหาวิทยาลัยและผู้เกี่ยวข้องรับทราบ

3.3 แผนผังแสดงขั้นตอนการให้บริการวิชาการ

9.เป้าหมายโครงการ

10.กลุ่มเป้าหมาย

11.ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

12.สถานที่ดำเนินการ

13.ลักษณะกิจกรรม

14.จำนวนบุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรม

15.งบประมาณ

งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานเป็นงบประมาณตามแผนงบประมาณการบริการวิชาการ ปีการศึกษา 25xx โดยงบประมาณที่ใช้ในโครงการครั้งนี้ เป็นจำนวนเงิน บาท (.....) รายละเอียดแสดงดังตาราง

ลำดับ	รายละเอียดค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
1.	ค่าประชาสัมพันธ์:	
2.	ค่าวัสดุในการแต่งสถานที่	
3.	ค่าวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรม	
	1)	
	2)	
	3)	
	4)	
4.	ค่าเอกสาร	
5.	ค่าเดินทาง :	
	ค่าอาหารกลางวัน และน้ำดื่ม	
	-	
6.	ค่าจัดทำเล่มโครงการ	
	รวม	

16. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

1. ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ
2. ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

17. วิธีการประเมินผล

18. ผลคาดว่าจะได้รับ

19. สรุปประเมินผลโครงการและสรุปค่าใช้จ่ายโครงการ

ลงชื่อ ผู้รับผิดชอบ
โครงการ
(.....)
...../...../.....

ลงชื่อ ที่ปรึกษาโครงการ
(.....)
คณบดีคณะ.....
...../...../.....

ลงชื่อ ผู้เห็นชอบโครงการ
(อาจารย์ ดร.สุภาภรณ์ อุดมลักษณ์.)
ผู้อำนวยการสำนักวิจัย บริการวิชาการ และประกันคุณภาพการศึกษา
..... / /

ลงชื่อ ผู้เห็นชอบโครงการ
(อาจารย์ ดร.อนันตพร วงศ์คำ)
ผู้ช่วยอธิการบดี
..... / /

ลงชื่อ ผู้อนุมัติโครงการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา ตันเปาว์)
อธิการบดี
..... / /

บทที่ 4

การประเมินผลและจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินโครงการ

หลังจากที่หลักสูตร คณะ และหน่วยงานต่างๆ ได้รับอนุมัติโครงการ และดำเนินการโครงการ บริการวิชาการแก่สังคมแล้ว ผู้รับผิดชอบโครงการต้องดำเนินการ **การประเมินโครงการ** ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ระยะ คือ การประเมินผลก่อนดำเนินโครงการ การประเมินผลระหว่างดำเนินโครงการและประเมินผลหลังเสร็จสิ้นโครงการ และเมื่อประเมินผลแล้วเสร็จ ผู้รับผิดชอบโครงการจะต้องจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินโครงการด้วย

4.1 การประเมินผลโครงการ

การประผลผลการดำเนินโครงการ นอกจากประเมินผลโครงการตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายของโครงการแล้วต้องคำนึงถึงการประเมินในส่วนอื่นด้วย เช่น การปัจจัยนำเข้า บุคคล การประเมินบริบท/สภาพแวดล้อมของโครงการ กระบวนการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วม ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบจากการจัดโครงการ เพื่อให้ได้ผลประเมินทั้งระบบและนำผลมาประเมินดังกล่าวมาปรับปรุงรูปแบบและกระบวนการให้บริการวิชาการครั้งต่อไป ซึ่งการประเมินผลสามารถแบ่งได้เป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. การประเมินผลก่อนดำเนินโครงการ

เป็นการวิเคราะห์/ศึกษาความเป็นไปได้ของการจัดทำโครงการ ก่อนที่จะดำเนินโครงการโดยศึกษาประสิทธิภาพของปัจจัยนำเข้า ความเหมาะสมของรูปแบบ/กระบวนการจัดโครงการ ระยะเวลาที่เหมาะสม ปัญหา/อุปสรรค หรือปัจจัยเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ความคุ้มค่าหรือผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้น เพื่อนำมาใช้ตัดสินใจว่าจะดำเนินการโครงการต่อหรือไม่ หรือควรปรับปรุงองค์ประกอบส่วนไหนหรือควรยกเลิกโครงการ

2. การประเมินผลระหว่างดำเนินโครงการ

เป็นการประเมินความก้าวหน้าของโครงการเพื่อช่วยปรับปรุงทั้งปัจจัยนำเข้า รูปแบบ/กระบวนการบริหารจัดการ ระหว่างการจัดทำโครงการ ให้เกิดความเหมาะสมเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทบทวนและปรับแผนของโครงการ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที ลดความเสี่ยงของโครงการ และนำผลการประเมินมาปรับปรุงรูปแบบ/กระบวนการให้บริการที่มีความเหมาะสม โดยมีรูปแบบวิธีการประเมินระหว่างดำเนินโครงการ เช่น 1. สังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมระหว่างการจัดโครงการ 2. การทดสอบความรู้ก่อนการอบรม

3. การประเมินผลหลังเสร็จสิ้นโครงการ

เป็นการประเมินผลลัพธ์/ประสิทธิผลของการดำเนินโครงการว่าบรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด ที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร หลังจากการดำเนินการโครงการเสร็จสิ้นผู้รับผิดชอบโครงการต้อง ประเมินความสำเร็จของการจัดโครงการ เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของโครงการ โดยใช้การประเมินผล โครงการ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความพึงพอใจ และด้านการนำไปใช้ประโยชน์ของ ผู้รับบริการ

4.2 การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการ

เมื่อดำเนินโครงการเสร็จแล้วผู้รับผิดชอบโครงการต้องดำเนินการจัดทำเล่มรายงานสรุปผล การดำเนินงานโครงการให้เสร็จสิ้นภายใน 1 เดือน และส่งรูปเล่มรายงานดังกล่าวให้กับ คณะกรรมการ ที่รับผิดชอบ หรือสำนักวิจัย บริการวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรวบรวมและจัดเก็บ เอกสารโครงการบริการวิชาการจำนวน 1 เล่ม เตรียมไว้สำหรับเป็นหลักฐานประกอบการประเมินการ ประกันคุณภาพ และจัดทำรายงานประจำปีในส่วนของผลการดำเนินงาน ตามพันธกิจด้านบริการ วิชาการแก่สังคมของแต่ละคณะ/หน่วยงานและมหาวิทยาลัยต่อไป พร้อมทั้งจัดทำฐานข้อมูลการ บริการวิชาการแก่สังคมของแต่ละหน่วยงานแล้วส่งให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการบริการวิชาการรวบรวม เป็นฐานข้อมูลการบริการวิชาการแก่สังคมระดับมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาค้นคว้า ของผู้สนใจต่อไป

สรุปการบริการวิชาการเป็นพันธกิจที่สำคัญประการหนึ่งของมหาวิทยาลัย ที่มีต่อชุมชน ท้องถิ่น และสังคม ถือเป็นหน้าที่หลักประการหนึ่งของอาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัยและ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากอาจารย์ บุคลากร ฝ่ายต่างๆในการดำเนินโครงการเพื่อให้ผลงาน ออกมามีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดชุมชน ท้องถิ่น และสังคม